

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЯК СУБ'ЄКТ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РИНКОВИХ
ВІДНОСИН**

*О. М. Долгов, к. т. н., доцент, ДВНЗ «Національний гірничий
університет», aledolgm@mail.ru*

Методологія дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження стали методи загального й особливого – при визначенні можливих джерел позабюджетного фінансування ВНЗ як суб'єкта ринкових відносин; аналізу – при встановленні їх ефективності у досягненні мети довгострокового власного розвитку ВНЗ; порівнянь – при визначенні найбільш прийнятних форм позабюджетного фінансування.

Результати. На основі вивчення та узагальнення вітчизняного й зарубіжного досвіду фінансування вищої школи обґрунтовано необхідність змішаного фінансування вищої освіти за провідної ролі державного бюджету. Розроблено основні положення механізму фінансової взаємодії держави і ВНЗ в умовах обмеженого бюджетного фінансування. Визначено основні напрямки розвитку економічної діяльності ВНЗ, пов'язаної із залученням позабюджетних коштів. Запропоновано заходи щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ВНЗ.

Новизна. На основі аналізу джерел фінансування вищої школи запропоновано систему заходів щодо вдосконалення економічного механізму вищого навчального закладу як суб'єкта підприємницької діяльності.

Практична значущість. Основні положення статті можуть бути використані при вдосконаленні економічного механізму вищої школи в сучасних умовах, конкретній практиці господарської діяльності ВНЗ при вирішенні питань фінансового забезпечення.

Ключові слова: освітня послуга, джерела фінансування, фінансовий менеджмент, позабюджетне фінансування ВНЗ.

Література

1. Глухова В. І. Фінансування системи вищої освіти як основа розвитку людського капіталу / В. І. Глухова, Н. І. Довгань // Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського. – 2008. – Вип. 1/(48). – Ч. 1.–С. 127–130.

Glukhova V. I. *Finansuvannya systemy vyshchoyi osvity yak osnova rozvytku lyudskogo kapitalu* [Higher education system finances as the bases of human capital development] / V. I. Glukhova, N. I. Dovgan // Visnyk KDPU imeni Mykhayla Ostrogradskogo. – 2008. – Vyp. 1/(48). – Ch. 1.– P. 127–130.

2. Боголіб Т. М. Ринкова модель ВНЗ : монографія / Т. М. Боголіб. – К. : Міленіум, 2007. – 264 с.

Bogolib T. M. *Rynkova model VNZ* [Market model of HEI]: monografiya / T. M. Bogolib. – K. : Milenium, 2007. – 264 p.

3. Салига С. Я. Фінансове забезпечення вищої освіти : монографія / С. Я. Салига. – Запоріжжя : ЗЦНТЕІ, 2007 – 252 с.

Salyga S. Ya. *Finansove zabezpechennya vyshchoyi osvity* [Financial security of higher education]: monografiya / S. Ya. Salyga. – Zaporizhzhya : ZTsNTEI, 2007 – 252 p.

4. Панасюк Л. Проблеми і перспективи фінансового забезпечення вищих закладів освіти / Л. Панасюк // Економіст. – 2011. – № 4. – С. 78–80.

Panasyuk L. *Problemy i perspektyvy finansovogo zabezpechennya vyshchyykh zakladiv osvity* [Problems and perspectives of financial security of higher education institutes] / L. Panasyuk // Ekonomist. – 2011. – № 4. – P. 78–80.

5. Савчук В. А. Передумови формування фінансових ресурсів закладів освіти в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку / В. Савчук // Економіка і держава. – 2009. – № 3. – С. 43–46.

Savchuk V. A. *Peredumovy formuvannya finansovykh resursiv zakladiv osvity v Ukraini: suchasnyy stan ta perspektyvy rozvytku* [Preconditions of formation educational institutes financial resources in Ukraine: modern condition and development perspectives] / V. Savchuk // Ekonomika i derzhava. – 2009. – № 3. – P. 43–46.

6. Батова Н. С. Особенности вуза как субъекта предпринимательской деятельности в условиях развивающихся рыночных отношений [Текст] / Н. С. Батова // Актуальные вопросы экономики и управления: материалы междунар. науч. конф., апрель 2011 г., Т. II. – М. : РИОР, 2011. – С. 76–81.

Batova N. S. *Osobennosti vuza kak subyektu predprinimatelskoy deyatel'nosti v usloviyakh razvivayushchikhsya rynochnyykh otnosheniy* [Peculiarity of HEI as a subject of undertaking activity in conditions of development marketing relations] [Tekst] / N. S. Batova // Aktualnyye voprosy ekonomiki i upravleniya [Actual tasks of economy and management]: materialy mezhhdunar. nauch. konf., aprel 2011 g., T. II. – M. : RIOR, 2011. – P. 76–81.